

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literar, comercial si economic.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuinta Redactorului:

si

Cancelari'a Redactiunii:

e in

Strat'a Morarilor Nr. 13.

Articolul nefrancat nu se voru
nimic decât numai de la corespun-
denti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 fl. „ „
Pre anulu intregu . . . 12 fl. „ „

Pentru Romanii:

pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ = 4 „ „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tãps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatã. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costã 10 cr.

Scire electrica partec. a „Feder.“

Data in Dev'a la 15. Ianuaru, a. c. 9 ore, demin.

Sosita in Pest'a „ „ „ „ „ 10 „ 15 min. dem.

Immanuata la 1 ora dp. amdi, adeca de la oficiulu telegraficu
pana la Redact. „Federat.“ au trebuitu sã faca calea lunga de
trei ore intregu. Red.)

**Membrii romani ai comitetului prefe-
sturei (comitatu) declarara toti ne parte-
ciparea la compunerea comisiunii centrale
pentru alegerea deputatiloru.**

Pest'a, 2/14 ianuaru, 1869.

Sã vedemu sub ce felu de auspicie incẽpemu
anulu nou? ce moscenimu de la anulu trecut
noi Romanii d'in Austro-Magiari'a, sãu Magiaro-
Austri'a, sãu mai scie si bunulu D.ieu, carea este nu-
mirea cea mãi potrivita a statului, ai carui-a cetã-
tiani fericiti suntemu.

Moscenimu frumosã ereditãtã: ce ni-au lasatu
impacatiunea dualistica, d'impãcuna cu tote apertu-
mintile ei. — Nu suntemu factori ai noului statu, nu
avemu neci macaru unu locusioru de una palma in
pedestalulu piramidei Cislaitaniane, adeca nu intrã-
mu in cadrulu dualisticu, acãsta onore nu ni-se dã,
numai de vomu trece prin hotãzulu focului magiaris-
atoriu, — dar' suntemu totu-si ferecati de elu cu
scobe de otielu.

Pentru asecurarea libertãtii nostre nationale si
desvoltãrii natiunalitãtii nostre, dupa atãtea pro-
missiuni facute pre socotelã onorei natiunii stapanito-
rie si cu tote luptele constitutiunale a le deputatiloru
romani, nu vedemu neci unu rezultatu imbucurato-
riu, d'in contra realitatea ne intristeza, ni s'au luat
si ceea ce absolutismulu ni recunoscuse. — Legea
pentru natiunalitãti garanteza prerogativele stapani-
toru cu umilirea nostra si daca vre-unu §. alu acelei
legi prescrie ce-va in cele secundarie si in folosulu
aparinte alu natiunalitãtiloru, este numai vragitoria
politica. „Promisiunea neimplinitã este bucuri'a
prostului“, asie voru fi cugetatu cei ce au octroatu
supra-ne legea despre natiunalitãti, candu au inter-
polatu cãte unu §. ca si celu de sub Nr. 14. Avendu
si colaculu si si cutitulu in mana, tai cãtu si cumu-ti
place. Aplecarea legii de natiunalitate este dovada
vraia cã cei ce au facutu-o inca o socotescu a fi nu-
mai o satira. Zarandulu si Cetatea-de-Pãtra*) dove-
descu cã este insultare contumeliosa.

Transilvani'a, biet'a feta feciora s'au maritatu
cu de a sil'a, epitropulu au datu-o si petãtorulu au
datu-o fãra de voi'a ei, ba in contr'a protestãrii sale.
Darulu lui D.ieu nu se va cobori pre acãsta casa-
ciã.

D'in nefericit'a deslegare a cestiunii de natiuna-
litate si a Uniunii neconditiunale a Transilvaniei cu
Ungari'a au rezultat noue nemultumiri, si intru
acestea culmineza pentru noi tristulu efeptu alu pa-
ctului dualisticu, dar elu are si alte urmãri asemene
grele si triste nu numai pentru noi ci si pentru insa-
ni natiunea magiara, in alu carei-a nume si pretin-
sulu folosu, ca un'a d'intre pãrtile contractanti, se
dãce cã s'au inchiãiatu pactulu dualisticu. Eca si ace-
ste fericiri:

Cetitorii nostri cunoscule activitatea dietei, carea
cãtra capetulu sãu devenise intr'o stare de febricitare,
grabindu-se preste capu a fabricã legi cu radicat'a si

*) In Zarandu prefectulu romanu destituitu, pentru ce?
De a buna sama in puterea legii despre egalitatea (!) nati-
onalitãtiloru, si inlocuitu prin unu magiaru d'in Hallerstein,
existiune d'in partitulu stangu si stangaci. — In Cetatea-
de-Petra este immininte numirea fostulu deput. alu cetãtii
Satu-Mare, dl. Borosiu, ignota quantitas hungarica, dar
ce e dreptu, mamaligariloru nu li-se face neci o nedreptate,
cã-ci ei au declaratu cã li place tare papricasiulu ungu-
rescu.

a votã tote cãte i-se propuneã de guvernulu, buna ora
ca moribundulu carele numera cu angore minutele
ce i-au mai remasu pentru a-si face testamentulu; —
de aici au provenitã inconvenientulu necontestatu cã
mai neci o lege adusa, de si crearea loru erã intetã-
toria, nu respundu neci spiretului domnitoriu si lu-
minatu alu secululu nostru neci situatiunii nostre po-
litice. Mai tote legile d'in 1867, sunt peteciture si
carpiture si impregiurarea cã petecele ici colo sunt
de metasa sãu catifeã, nu ajuta nemic'a.

Legile financiare si bugetulu (ce mai bugetu!
cãndu de trei ani de dãle nu s'au controlatu socote-
lele statului, prin urmare nu-sã cunoscute neci per-
ceptiunile neci erogatiunile) sunt copie fidele ale eco-
nomiei de statu si a chiverniselei practisate in cursu
de 18 ani. De unde sã scia invetiãcelulu ce-va-si mai
multu decãtu au sciutu invetiãtorulu? Ba da, mini-
strii unguresci sciã cãte-va frãse mai multu decãtu
fostii si actualii loru colegi. Magiarii se insufletiescu
la vorbe mari si frumoase. Ministeriulu au calculatu
la acesta insusire natiunala, dar va vedã acusi cã
s'au insielatu. La dare mare si greutãti neproporti-
nate cu cascigulu si cu starea industrialã, comercialã
nedesvoltata, totã insufletirea paruta se pface fu-
mu. Rãputã d'icu, cã-ci si magiarulu este ca si altii,
sentitoriu la punga si candu se va ingarbovi sub
greutatea cea mare, i-va trece insufletirea si va afu-
risã blidulu celu de linte cu carele fu insufe-
titu, adeca amagitu si prinsu in clescã si cursã. Ceti-
torii nostri intielegu ce vremã sã dãm prin cuvinte
aceste. Blidulu celu de linte alu lui Esavu este
prerogativ'a primogeniturei, este supremãtia nati-
unala, unu dreptu ilusoriu carele nu se pote sustienã
neci cu tote maestriile si structur'a cea arteficioasa a
Dualismulu.

Dãrile sunt immense, cu tote acestea deficitulu,
numai dupa cum se areta de acum, se inchina de sa-
netate cu 13 milioane! Bunu auguriu la anulu nou,
mai alesu daca este adeveratu ceea ce spunu limbele
cele rele, cã tier'a este in restantia cu 40 de milioane!
Eca, cu totu constitusiunalismulu nostru nu potemu
sã scimu neci macaru atãt'a. Au credeti Dv.-omeni
buni, cã vre unulu d'in membrii comitetulu dietalu
insarcinatu cu revedierea bugetulu au intiesu unu
cucu d'intr'insulu? Atunci credinti'a vostra ve va
mantu de — a vedã adeverulu curatu si inspaimen-
tatoriu. Cum se pote pertratã a supr'a unui bugetu
nestudiatu si a le carui pusetiuni un'a dupa alt'a au
fostu numai imaginare, si a se descurcã in doue trei
dãle? Acãst'a numai asie se pote cum s'au potutu in
diãt'a Ungariei, precãndu dãlele i erã numerate si pri-
miã tote en blocu. — Mai adãgeti 800,000 manca-
tori neproductivi si 200,000 ajutoriu la mancare si
neproductivitate, apoi veti avã innaintea ochiloru spi-
retuali icon'a cea posomirita a santulu Aralampiu.
Fericite de noi, pana candu acestu milionu de omeni
sanetosi la randia, sunt numai pre hartia, cã-
ce daca cuventulu se va face trupu, acesta ligioana
d'impreuna cu sororile sale, burocratii de totu soiulu,
va consume totu ce producu cele 30 de milioane lu-
cratori, condamnati a asudã numai ca sã indope sto-
maculu celu nesãtosu alu Moloculu. — Se pretinde
inse cã avemu trebuintia de a fi aperati in contr'a
atãtoru dusmani, cari voru sã ne inghita. Nu scimu,
nu cunoscemu pre acesti flamãndi, dar' balaurulu
celu cu unu milionu de capete nu ne inghite ore si
elu, apoi daca e vorb'a sã fii inghititu, se pare de
totu indiferent, cine sã te inghita, pericolulu este d'in
partea celui ce te amenintã mai de aproape.

Daca poporele d'in acestu statu dualisticu ar fi
multumite, daca libertãtile constitutiunale ar fi o
realitate, de cine am potã portã frica? Cine ar
cutediã sã ne atace? Numai staturile cu popore ne-

multumite suntu espuse la totu felulu de pericle
acusi imminente. Elveti'a este mica, dar' nimene nu
cutedia a se incercã sã inghita. Luandu in consi-
deratiune situatiunea poporeloru d'in imperiulu
austro-magiaru, neci cã ne prinde mirarea daca se
voru fi gasindu intr'insulu si popore, cari preferu a
a fi inghitite de dusmanulu esternu decãtu de ami-
culu-inimicu d'inlãntu. Insu-si elementulu nemtiescu,
mai multu favoritu decãtu altele, lasa a transpirã cã
nu multu i-ar' pasã sã fie inghititu de balaurulu
prussienescu. Dar' sã trecemu la insãrãrea celoru
lalte fericiri dualistice.

Legile relative la egalitatea confessiuniloru, la
instructiunea poporulu si altele, esãte de la Dl. mi-
nistru alu culteloru si alu instructiunii publice, mi-
rosã a cvulu mediu; papistasii remanu dominanti,
poporele nemagiare, ca de totu proste, trebuescu civi-
lisate prin magiarisare, asie vre marele Mufti, carui-a
numai ras'a calugaresca i lipsesce, cã-ci titulu de
mare maestru alu Iesuitiloru l'are, cascigatu si meri-
tatu de multu.

Legile Dlui ministru de justitia si a nume fai-
mosã procedura civilã justifica deplinu reputatiu-
nea de jurisprudente ce o avã la — magiari. Unii
Magiari malitiosi d'icu cã d'intre toti jurisprudentii
unguresci Dl. ministru de justitia cunoscã mai bine,
ba scie de a rostulu toti paragrafi legiloru nemtiesci
de mai nainte. Noi inse, lasãndu de o parte scaderile
procedur i sale si meritulu conservãrii forulu beser-
ricescu, trebue sã constatãmu in favorã dlui mini-
stru cã au facutu si proiepte bune dar' diet'a nu
le-au primitu. De altmãntea si cu alte ocaziuni ne-
am potutu convinge cã guvernulu ici colã ar' fi fostu
mai liberalu decãtu majoritatea sa dietala.

N'am gatã neci in diece nri, daca am vre sã in-
sãramu tote amenuntele fericiloru dualistice trecute
in ereditatea anulu nou, ne oprimu dara crediendu
cã ajunge o revista repede in liniãmintã mari, pentru
a cunoscã totã ereditatea, pentru a ne trage socote-
lele d'in anulu trecut si a face cele noue pentru
anulu viitoriu.

Prospectulu nã este neci decãtu imbucuratoriu,
dar cu tote aceste avemu sã ne incredemu in puterile
nostre ajutate de spiretulu secululu, sã sperãmu in
viitoriu! si anulu nou inca e viitorulu. Carele e te-
meiulu sperãriloru si alu increderi nostre, vomu
spune in articulu urmatoriu. *Cat. Cens.*

Programulu lui Bratianu.

Diariulu „Correspondenz“ scrie sub acestu ti-
tulu urmatorulu articulu:

„Anumite cercuri diplomatice credeau cã au
executatu una lovitura minunata silindu pre Bratia-
nu a-si dã demisiunea ca ministru. Bratianu se con-
siderã ca prototipulu unui „conturbatoriu de pace“,
de si ministru unei poteri mai mice si inca nu depli-
nu suverane puterea lui erã pentru multi prea ener-
gica si cerbica, elu fu o figura stabila in cartea
rosã austriaca-unguresca si in strinsa legatura cu
„arsenalulu“ de la fruntariulu austriacu; pre scurtu
unu ministru, care de locu nu erã tratãbilu. Bratia-
nu demisiunã, si eca, Bratianu ca omu privatu si
conducatoriu de partita, incepe a fi pentru acei di-
plomati funtele unor perplezitãti si mai mari. Li-
beru de legaturele conventiunale ale unei pusetiuni
oficiali inalte, Bratianu desvolta o activitate si mai
incordata, si mai periculoasa; neimpiedecatu despune
elu: ca tribunulu alu poporulu, cãru-i a poporulu i ur-
meza bucuros, si pre lang'ace'a spiretulu sãu mai
predomnesce inca si ministeriulu, care preste totu nu
lucra contr'a scopuriloru lui Bratianu.

Romani'a este chiamata afara de totã indoiel'a
pentru mari lucruri. Insemnetatea ei va cresce in gra-
dulu cu cãtu cestiunea Oriintelui s'apropia mai tare
de deslegare. In acãsta stare a lucruriloru este de
mare interesu a urmarã torintele politicu d'in Roma-
ni'a, si discursulu care l'a tienutu Bratianu nu de

multu intr'o adunare electorale d'in Bucuresci (Vedlu in nr. 185 alu „Fed.“ R.) a facutu naturalmente mare sensatiune. Bratianu recumendă pre unu candidatu alu partitului sêu, in care se'ntr'unira voturile tuturor alegatoriloru afara de singuru unulu; inse discursulu ce tienu Bratianu nu fu unu discursu de recumendare, unu discursu pentru alegere, ci fu unu mare programu politicu, in care se reflectara privirile si tendintiele poporului romanu, care, nu se referi numai la pusetiunea si tienut'a Romaniei, nu se referi numai la poporul romanu in totalitatea sa, ci cuprinse chiaru intreg'a cestiune orientala.

O caracteristica agera dede oratorulu cuvintelor sale indata la'nceputu, lasandu a se intrevede convingerea, cã conflictulu abie se mai pote deslegã fã r a d' a r m e. Bratianu vorbi in modulu acest'a intr'unu momentu, candu cugetulu despre conferintia in afacerea turco-grecesca incepeã a se infintia; elu aretã prin acest'a sentint'a cea mai marcanta, cum judeca poporul romanu despre politica care se apuca de petecitu si de unu. Dlu conte Beust dechiara Romani'a de unu „arsenalu“ si Bratianu striga inca dupa arme, dupa arme „in numeru d'ajunsu“, pentru a face o alegere, alegerea — sortii, care jace in manile Romaniloru in-si-si.

Bratianu nu lasa diplomati'a nece de cãtu in nesecuritate despre adversariulu contr'a cãru-a cere elu arme, cu o franchetia care nu lasa nimic'a de doritu, insemna elu de o parte pre Turcu si de ceaa parte pre Maghiaru si este putienu lingusitoriu modulu in care se esprime elu despre unulu si despre altulu.

Ac'esta adversitate i dã ansa a se demite la cestiunea Oriintelui in generalu. Este ide'a confederatiunei si a indreptatfiei egale a sementieloru locutiore in orientu, infratirea poporeloru, cari si-radica staturile pre basea principiiloru moderne. In acestu modu cugeta Bratianu cestiunea orientala deslegata; pre cale pacica, daca factorii cei cu influentia accepteza acestu programu, — cu armele in mani daca nu se pote altmintrea. Elu respinge ori ce aliantie si protectorate straine si intoneza pentru poporul sêu sentint'a: „nu suntemu francesi nice rusi, ci suntemu si voimu a remanè Romani“ si de ac'esta parere este in privint'a tuturor sementieloru orientali.

Turcului i areta oratorele ne'ncredere; inse mai insemnata este positiunea ce iã elu fatia cu maghiarulu. D'in motive usloru de intielesu nã potemu reproduce pasurile mai insemnate a le discursulu, ele dau dovada nu numai despre ne'ntielegerea intre ambele popore vecine ci si despre nescari planuri forte importanti, si iritarea organeloru unguresci este espicabile. Ungurii inse se si admoneza, cã o mare parte a teritoriulu coronei lui Stefanu este locuita de Romani, cari nu se potura nice decãtu bucurã de conclusele despre pusetiunea Transilvaniei, si de modulu in care se deslegã cestiunea de nationalitate in Ungari'a mare. Ac'est'a este o rana forte viua in corpulu statulu Ungurescu, pre care Bratianu si-puse man'a in molulu celu mai necrutatoriu.

Nu ne indoimu de locu, cã in decursulu tempului, oscilatiunile miscarei care-si are resiedintia in Romani'a le vomu potè sentì pre teritoriulu coronei lui Stefanu, si nu ratecimu daca presumemu, cã se pregatesce o solidaritate romana, care-si are basa in momentulu etnograficu. Ac'est'a ne vine fãra de voia in minte, candu audimu, cã in adunarea scaunulu Sabiului membrii romani au dechiaratu, cã nu voru luã parte la actulu alegerei pentru diet'a Ungariei, de ore ce la diet'a d'in urma a Ungariei au alesu numai pentru actulu incoronatiunei.

Aceste sunt semne rele, si areta apropiarea unei cestiuni romane acute pre teritoriulu coronei Stulu Stefanu.

Bratianu si-are partea sa in mare mesura la acestu lucru, sêu fu elu numai interpretele cugetulu, care a cuprinsu pre Romani in totalitatea loru?“

Pusetiunea cancelariulu imperiale Beust si conferint'a d'in Paris.

Unu artielu alu diariulu „Morgenpost“ dtu 13 ian. casiunã una nelinise mare in cercurile politice d'in Vien'a si Pest'a. Anume diariulu memoratu comunicã scirea, cã ambasadorulu austro-magiaru d'in Berlinu, contele Wimpfen, a tramisu lui Beust depesi'a, cã „contele Bismarck s'a dechiaratu, cã demissiunea d'in oficiu a contelui Beust este una necesitate inevitabile pentru Prussia, si cã decum-va contele Beust ar' mai remanè in oficiulu sêu actualu, Prussia ar' fi silita sè proceda cu mesura seriose contr'a Austriei, etc.“ Cãtu de curiosa sè apara ac'esta dechiaratiune a contelui Bismarck, carea astepta a fi inca confirmata, ea fũ totu-si capabile de a-si castigã credientu la multi barbati de statu, ac'ea ce recunoscu chiaru si foiele oficiose austro-magiare.

Fãra indoiela, cabinetele austro-magiare negara esistint'a unei asemeni depesie, inse opiniunea publica nu este totu-si indestulita cu una simpla demintire, care pote fi cã e adevèrulu.

Acestu adevèru, daca se va constata, pote sè produca frecãri neplacute intre guvernulu austro-magiaru si celu d'in Berlinu; urmãrile acestoru frecãri se potu prevedè, inse nu se potu inca apretiu.

Siedintia a dou'a a conferintiei d'in Parisu se tienu marti, in 12 ianuariu. Ac'esta siedintia nu durã decãtu 3 patrarie de ora, ne avendu de a face alta decãtu a autenticã procesulu verbale alu siedintiei anteriori, d'in caus'a cã Rangabé, plenipotentiarulu guvernulu grecescu, nu s'a presintatu in siedintia.

Se scie, cã Rangabé a pretinsu asemene dreptu in conferintia ca-si alu guvernulu ottomanu, adeca votu consultativu si deliberativu, care dreptu fiindu-i denegatu, plenipotentiarulu Greciei a cerutu instructiuni de la guvernulu sêu. Aceste instructiuni inse nu sosira nece marti nece miercuri. Siedintia urmatoria se va tienè joi, in 14 l. curinte.

Belgradu, (Serbi'a) 11 ian.

(Coresp. orig. a „Feder.“*) Dle Redactoru! Aici publiculu este ocupatu de afacerea greco-turcesca si spiritele sunt aplecate spre resbelu, in-si Regintia (carea guverneza in numele principelui minoru Milanu Obrenovicu) inca dã a se pricepe cã va fi impinsa de forti'a lucruriloru si de interesele tierie sale a luã parte la resbelu. Aceste dispusetiuni se constataza si la Bucuresci, judecandu dupa discursulu lui Brateanu, discursu, care au facutu mare sgomotu la Belgradu, dar' care, dupa cum au trebuitu sè vedi in tote diariile austro-magiare, este cualificatu de panslavistu. Una depesia d'intr'unu diariu nemtiescu pretinde cã ar' fi d'isu cã Oci lintele (Apusulu) ne mai facandu nemica pentru Romani, elu nu mai crede in Ocidente, ci ascepta totu de la Russia. Ac'esta depesia si alte absurditãti au fostu publicate de diariulu „Serbia“, carui-a m'am grabitu a-i face cunoscutu adevèrulu si a-lu iuvitã sè publice cuvintele lui Brateanu precum au fostu rostite. — Discursulu este intru adevèru insemnatu si au radica susu pre Brateanu innaintea poporatiuniloru Oriintelui, si mi-intipuescu, cãtu trebue sè irriteza pre magiari. (Noi credemu cã va fi irritatu pre Nemtii austriaci cei ruginiti cu Dlu Beust in frunte si numai asiè pre Magiari, daca dl. Andrassy si ceilalti, cari conducũ astã-ut sãrã Ungariei si ar' fi legatu politic'a sa de a dlui Beust, altcum in locu de a-i irritã i va face atenti a cugetã seriosu la interesele elementulu magiaru, carele inca se tiene de poporele Oriintelui. Red.)

Oradea-Mare, ianuariu 1869.

Cu cãte-va lune mai nainte contele Haller latise faim'a prin comitatu dar' mai alesu prin Orade, cã guvernulu lu-imbã cu protospanatulu de Zarandu. Dreptu ac'ea cerea sfatu si de la unulu si de la altulu, ce sè face, se primesca sêu ba? vedi bine ca fat'a carei-a i-au trecut prim aver'a maritisiulu intrebandu ce sè face, sè se marite sêu se mai remana?

Noi romanii de pe aicea am cugetatu, cã guvernulu cunoscendu-si omulu cu cine are de facutu, lu calaresce pe matura, cu atãtu mai alesu, cã-ci Dnulu T. Costinu carele venise in ce-va legatura cu demirea Dnului Haller, despre ac'est'a nu facuse mentiune in antea romaniloru, cu cari altmintrea de vre unu jumetate de anu si-interrupte tote relatiunile, retragandu-se d'in cercurile loru.

Faim'a devenita fapta cu atãtu mai tare ne a suprisu cã-ci contele Haller in compania cu altii si cu dnulu Costinu are pe aicea mai multe intreprinderi materiali sêu. cum dice corespundintia d'in Bai'a-de-Crisiu, gschefturi, anume liferarea slipperiloru la drumulu de feru pe lini'a Clusiu-Oradea-mare, apoi drumulu feratu cu trasura de cai de la Oradea-mare pana la scaldele felice si episcopesci; cu intreprinderea ast'a d'in urma pe cum scimu compagna'a au si spesitu mai multe mii.

Ce voru fi cu aceste, nu e treb'a nostra, — noi d'in ac'esta impregiurare am voitu numai sè aretãmu relatiunile dnului Costinu cu Haller, — ma precum scimu noi, Costinu au devenitu pentru Haller unu ce nedepartabilu, de unde Haller, pe cum se aude, si-a legatu starea protospanala de persona lui Costinu, ma sè se fia dechiaratu cã elu nu se va odihni pana candu nu va deveni Costinu de urmatoriulu lui. Si ac'ea se vorbesce prin Orade publice, cã pe langa solutiunea secretariule de 700 fl. Haller i va dã dnului Costinu inca 1300 fl., ca asiã sè aiba 2000 fl in tota intemplantia, ast'a va platì mai bine decãtu gschefturile Bihorene.

Inse scopulu corespundintiei nostre este mai alesu sè impartesimu consecintiele nu precedintiele lucrulu. — Sè vorbesce adeca prin Orade publice,

*) Ac'esta scrisore o primimu de la o persona preastimata, carea dupa pusetiune sociala ce ocupa, ne indreptatie-sce a da insemnate cuvintelor sale. Red.

cã dnlu Costinu au adusu faima rea pentru prinpalulu sêu, si anume cã Zarandani sè se fia dechiaratu cã Haller numai cu putere armata va potè intrã in Zarandu, si respective a cuprinde scaunulu protospanale. de unde Haller sè fia telegrafatu la guvernulu si cã ac'est'a sè fia ordnatu 1200 de soldati la Zarandu, ma si indrumatu pe cutarele comandante militare, ca la recercarea lui Haller sè dea asistintia cãtu i va trebui.

Noisicimu cã Haller cu ventositatea sa, si ca sè face sfara in tiera, vedi bine si dupa poft'a mai mariloru, nu se va infiorã de a intreprinde asemene fapte, ma se vorbesce, cã de locu va desfiintia comitetulu, si se va guvernã comitatulu, pana la ordinea restatorita, a la Heves fratii Zarandani la tote aceste potu fi pregatiti, cã-ci nu voru fi mai mari minuni, decãtu numirea lui Haller la Zarandu.

Pro coronide am de a impartesì si ac'ea cã cumnatulu dnului Costinu de la Beinsiu spuse unoru omeni de ai sèi cum-cã Cerculu Beinsiuului se va incorporã comitatulu Zarandianu. si cã capital'a comitatulu va fi Beinsiuulu. Eu despre asta nu me indojescu. Pentru ce? pentru cã

1-o. In cerculu Beinsiuului sunt vre o 4000 de magiari, apoi cãte-va familii romane aderinte magiarismulu; cu aceste vedi bine se va intari elementulu magiaru in Comitatu comitatense.

2-o. fiindu capital'a in marginea apusana a comitatulu, mediulu romanimei impedeatu parte prin departare, parte prin tempuri rele, parte prin spesirea cea multa, dar' adeseori si prin scurtimea tempulu, nu va veni la siedintiele comitatense in numerulu recerutu, candu apoi magiarii invecinati cu Beinsiuulu se voru gramadi in massa; si voru decide dupa placu in interesulu magiarismulu, carele singuru face constitutunalismulu.

Se recere numai unu tempu bunu, si aceste frupte se voru cocerã pentru fratii Zarandani, cari au de a sustienè lup'a de la inceputu nu pentru ca dora sè invinga sêu sè convinga pe guvernulu presinte, cã-ci pentru ac'ea au trecut „baba cu colacii“ ci pentru ca sè veda lumea consecintiele constitutunalismulu magiaru si binefacatoriulu daru alu legi pentru indreptatfrea nationalitatiloru.

Tote se potu intemptã acuma in d'i, una inse nu se pote resturnã: „dreptulu naturei“ tote au culme si cununa, de carea mai departe a trece nu e iertatu — apa va decurge, er' petrele voru remanè. Coresp.

Clusiu. 12 ianuariu 1869.

Domnule Redactoru!

Deschideti pucintelu colonele pretiuitulu Dvostru diariu si causerulu nostre besericesci. Se pare, cã suntemu toti amorfiti, cã-ci precandu fia-care confesiune tiene congrese, sinode si alte adunãri, pentru reorganizarea si inaintarea bunei stari spirituale si materiale a beserecei si instructiunei publice, — despre Romanii de religiunea greco-catolica nu mai audi nemica; ei dormu, si stau uimiti privindu la inaintarea altora.

Unu semtu de vietia dede basrec'a nostra prin. memorialulu sêu d'in sinodulu de alegerea metropolitulu in 11 augustu, in Blasiu. De atunci era-si tacere adunca.

In 17 decemvru 1868, tienu protopopiatulu gr. cat. alu Clusiuulu sinodu districtuale, compusu d'in preoti si mireni. D'intre actele acestui sinodu s'ar' potè insemnã multe de insemnate, me restringu a ve incunoscintia numai, cumcã sinodulu a alesu unu comitetu centralu, compusu d'in preoti si mireni, carele sè elaboreze unu statutu, cum s'ar' potè mai usioru ajutorã in tractu inaintarea bunei stari materiale si spirituale a comunicatoru besericesci, in specie a instructiunei publice. Comisiunea ac'est'a va avè de a referã la sinodulu celu mai de aproape, — si atunci me voiu sili, de a castigã operatulu ac'estei comisiuni si a vi-lu comunicã spre publicare. D'intre actele sinodulu de susu, ve impartesiescu aici o adresa a sinodulu, indreptata cãtra pre veneratulu consistoriu metropolitanu d'in Blasiu. Eu credu, cumcã acestu actu nu numai va interesã pre multi, fãra va fi si de ce-va insemnate pentru istoria beserecei nostre: deci me rogu pentru publicarea lui.

Tocma primescu scirea, cumcã la congresulu besericescu a rom. catoliciloru, ce se pregatesce, voru fi convocate si episcopiele nostre. Catoliciloru li stã in voia ca sè chiami la congresele loru, — luã-vor in parte cei chiamati, este alta intrebare? Noi nu credemu; cumcã in clerulu gr. cat se va aflã cine-va sè de lovitura mortale autonomiei beserecei nostre.

Organismulu beserecei nostre nu ierta nece unu amestec strainu; ca este autonoma si-si prevede lucrurile sale in sinodele sale constitutionale. Δ

Adres'a de multamire a protopopiatulu gr. cat. alu Clusiuulu substernuta Prev. Consistoriu metropolitanu in urm'a Conclusu sinodulu pascu tienutu in 17 decembre 1868.

Preveneratu consistoriu metropolitanu! „Beserece ri mana a suferitu multe persecutiuni si apesãri in decursu

secelor; inse cu tote aceste ea si-a pastratu si ritulu si limb'a si constitutiunea pana in diu'a de asta-di, — cuvintele unui pre ilustru istoricu romanu, ce cuprindu unu adeveru, pre care ni lu confirma fia-care foia d'in istoria beserecei nostre.

Pre candu trebeu se constatamu adeverulu cuvintelor istoriculu nostru, cu totu dreptulu potemu afirm'a si ace'a, ca besereca' nostra si-a aflatu scutulu seu in contr'a persecutiuniloru si apesâriloru suferite, numai in constitutiunea sa, si numai prin ast'a si-a potutu apoi pastra ritulu; acolo si-a aflatu apoi scutulu celu mai puternicu si limb'a. De aici inimicii beserecei nostre, acei-a, cari au nesuitu si nesuescu ca se supuna besereca' gr.-cat. de ritulu resaritenu la conditiunea umilita de a fi numai lipitur'a unei alte beserecei, si-au pusu inainte de tote cea mai mare ostenele intr'aceea, ca se ne stirbeze autopomia si constitutiunea beserecei, impunandu-ne institutiuni, straine canone-loru si disciplinai beserecei nostre, si trantindu-ne sub epitropia si tutoratulu strainu.

Besereca' romana gr.-cat. de ritulu resaritenu, afara de cele patru puncte dogmatice, nu au primutu nimic'a, si sinodulu celu mare de la 1700 dechiaru solemn: „Câ afara de cele patru puncte nemica se nu se accepte.“ Sinodulu celu mare de la 1739, maiu 25, la nrulu 5 determina „cele patru puncte, cari cuprindu sant'a unire, pururea si nelasatu le va tienê venerabilele nostru cleru, er' la mai multe cu nece unu stematu se nu se constringa;“ si la 6: „legea canonica (pravil'a) se remana in puterea sa si dupa aceea se amble judecâtile.“

Cu tote aceste, prin influint'a straina nu potura se nu se introduca datine straine in besereca, si se se elimineze datine bune, precum tienerea sinodeloru, s. a.

Midiloculu de a ne stirba constitutiunea beserecei, si de a o supune la starea umilita de a fi vasal'a beserecei rom. cat., fu d'intr' antâiu stergerea metropoliei, supunerea episcopulu gr.-cat. sub patronatulu Archiepiscopulu romanocaticu si orenduirea unui teologu jesuitu langa costele episcopulu de epitropu.

Relele, câte le-a adusu beserecei nostre asta epitropia, ajutata, ce e dreptu, si de lasitatea unor capi beserecesci, sunt nenumerate, — celu mai mare reu lu-aduse influint'a straina in besereca, ca o parte insemnata a Romaniloru, cari toti primisera in sinodulu d'in 1700 unirea, a marindu-se de portarea cea arogatoria a jesuitiloru, s'au abututu de la facut'a unire, impartindu fratii de unu sange in doua castre, cari cautau cu ura unulu la altulu, d'in causa unirei si neunirei, impartindu-ne puterile si dându-ne astfelu nrada intrigeloru. uneltiriloru si scopuriloru toturoru voititoriloru de reu ai beserecei si natiunei nostre.

Prin luptele neobosite ale unor mai mari beserecesci, epitropulu jesuitu se luâ de langa episcopulu nostru, si prin restaurarea Metropoliei gr.-cat. a Albei-Julie, besereca' gr.-catol. se acose de sub patronatulu Archiepiscopulu rom. catolicu de la Strigону; — inse, dorere, drepturile constitutiunale a le beserecei nu le vediaramu nece dupa inaugurarea metropolitulu esercondu-se, ba ce o mai dorerosu, dupa restituirea autonomiei beserecesci ni se impusera prin absolutismulu trecut, fara ascultarea beserecei nostre, institutiuni, cari ne sguduirea d'in temelie constitutiunea si autonomi'a beserecesca, infruntandu santele canone, a caroru nevatemata sustinere s'a repetitu de atâte ori prin corpulu reprezentativu alu beserecei nostre, prin sinodu.

Intielegemu aici asiê numitulu concordatu si legea matrimoniale catolica.

Cu celu d'antâiu nu voimu a ne ocupa asta-data, fâra cu cea d'in urma.

Impunerea legii matrimoniale catolice taiâ afuntu in canonele beserecei nostre nu numai, fâra a adusu cu sine si urmâri stricatiose, atâtu pentru pacea si liniscea sufletesca a credintiosiloru, câtu si pentru moralitatea publica, viet'a casnica si viet'a sociale, intr'atâtu, câtu numai d'in causa astei legi matrimoniale a trebuitu mai multi d'in credintiosii aceste beserece se treca la alta baserica, si asta trecere cresce pe di ce merge pana candu va durâ legea matrimoniale catolica, straina institutiuniloru beserecei nostre.

Consistoriulu metropolitanu cunoscundu reulu, cu acea demnitate, cu care s'a luptatu multi mai mari si capi beserecesci, totu-de-un'a pentru sustinerea neviolata a canone-loru si institutiuniloru beserecei nostre, — cunoscundu reulu, s'a aflatu in culmea misiunii si a demnitâtii sale atunci, candu prin Cerculariulu seu d'in 21 noevvre 1868 nru 1593 a decisu cu unanimitate: restituirea causelor matrimoniale sub jurisdictiunea ordinaria, ce au avutu ab antiquo forurile protopopesci.

Suntemu de firma convingere cumcâ acestu conclusu a ven. Consistoriu a aflatu unu resonetu imbucuratori in totu clerulu si poporulu tienatori de sant'a nostra beserica.

Er' protopopiatulu Clusiuului, tienendu asta-di sinodu districtuale, a primitu cu celu mai insufletitu entusiasmu cerculariulu Venlui Consistoriu nu numai, ci la puntulu IV a protocolulu a decisu ca se-si esprime si recunoscint'a intr'unu modu demnu câtra. Pre Ven. Consistoriu, pre calea unei adrese.

Candu satisfacemu acestei decisiuni, dechiarâmu, cumcâ conclusulu acest'a a Preven. Consistoriu nu numai a sal

vatu besereca' nostra de sub unu jugu strainu, carele ne su-grumâ o institutiune de cele mai influentioare asupr'a vietii sociale si familiare a filoru beserecei nostre, ci a salvatu si onorea si demnitatea beserecei nostre, punendu o stavila puternica influintiei straine in organismulu, constitutiunea si canonele beserecei autonome gr. catolice.

Binecventarea aceste otariri se va aretâ in praesa, si rezultatulu va fi incununatu cu indestulirea si liniscea sufletesca a crestiniloru concrediuti pastoriei Preven. Consistoriu.

Candu dâmu espressioni acestoru sentiminte, sinodulu districtuale e de acea convingere, cumcâ conclusulu Preven. Consistoriu nu are de scopu numai restituirea jurisdictiunii scaunelor protopopesci in cause natiunale astfelu, câtu numai forurile matrimoniale se schimba, era deciderea causelor se curga totu dupa legea straina impusa, ci noi in acestu conclusu alu Prevenlui consistoriu considerâmu o otarire, dupa carea intrega legea matrimoniale publicata cu Ordin. imp. dto Ischel, 8 oct. 1856, in ambele sale apendice (I. legea despre casatoriile catoliciloru in imperiulu austriacu si II. Instructiunea pentru Tribunalele matrimoniale) se delaturaza, nefiindu, dupa cum se esprima laudatulu Cerculariu: „nece un'a causa ratiunabile, legitima seu canonica, d'in carea s'a facutu schimbarea usului anticu in pertractarea causelor matrimoniale.“

Schimbarea singura a instantieloru n'ar ajutâ stergerea relelor, ce le recunosc si cerculariulu Prevenlui Consistoriu, câ-ci aceste rele jacu in introducerea principiiloru straine canone-loru beserecei nostre, cum sunt unele impedeminte matrimoniale, cum este principiulu (si acest'a este celu mai funestu pentru viet'a nostra sociale si familiare), cumcâ o casatoria validu incheiata numai prin morte se pote dissolve, cum este introducerea coruptiunii si immoralitâtii in familie prin multele despartiri de patu si mesa, — delaturarea causelor divortiale: pentru adulteriu, pentru crime patrate, pentru parasirea necredintiosa a sociulu, pentru periclitarea vietii prin maltratâri, etc.

Drepturile canonice sunt de a se restituâ si credemu cumcâ cerculariulu ven. Consistoriu acest'a a si voitu a efectulu prin de atâte ori laudatulu seu conclusu. Credemu, cumcâ instructiunea, carea se promite prin cerculariulu Venlui Consistoriu, inca va fi condusa de acel'a-si scopu, si asiê va fi salutata cu acel'a-si entusiasmu, de care se bucura cerculariulu aici laudatu.

Sinodulu privesce mai departe in actulu Ven. lui Consistoriu unu fericitu inceputu, spre restituirea deplina a constitutiunii, autonomiei si organismulu legale alu beserecei nostre, precum a sustatu la primirea santei uniri.

Dorint'a in asta privintia si-a sprimat'o dejâ intregu clerulu in sinodulu eparcialu prin memorialulu seu d'in 11 augustu 1868, care memorialu sinodulu districtuale alu acestui protopopiatu lu primesce intru tote si de alu seu, esprimendu-si dorint'a, ca alesulu clerulu si priu Maiestatea sa Imperatulu confirmandu-lu Arciepiscopu si Metropolitu, cuprindendu-si câtu de graba scaunulu seu, continuandu fericitulu inceputu facutu prin Ven. Consistoriu, impreuna cu acestu preveneratu Consistoriu, se dee vietia, fara amanare, dorintieloru clerulu, sprimate in acestu memorandu: „scapandu-ne besereca' de apunere, clerulu si poporulu de umilire.“

Recunoscemu noi Preveneratu Consistoriu cumcâ besereca' nostra, amesuratu inaintârii tempulu si a culturai omenimei, are lipsa de unele reorganizâri afundu taiatorie, — recunoscemu si a ceea, cumcâ ven. Consistoriu va avê greutâti mari cu o reorganizatoria, carea se corespundia legiloru fundamentali ale beserecei si si asteptarei civilisatiunii; inse ven. Consistoriu are ajutoriu puternicu tocm'a in institutiunile beserecei nostre, in constitutiunea aceste-a. Acest'a unesce tote puterile lucratorie, si asiê ce nu potu fâra greutate efectulu pucini, potu multi, pote besereca' intrega intr'unita in sinode!! Acest'a va sci apretiu ostenelele Ven. Consistoriu, dupa cum are onorea a le apretiu si acestu Sinodu.

Sinodulu districtulu protopopiatulu Clusiuului, in siedint'a sa d'in 17 Decemvre 1868.

umiliti fi

Ioane Pam filiu, m. p. presiedinte.

Iosifu Popu, m. p. notariu.

Ordenatiunea ministeriului r. ungurescu pentru aperiarea tierci câtra tote jurisdictiunile.

Pre basea §. 58 a XL Art. de lege de la 1868 despre puterea de aperiare, in loculu determinatiuniloru cari au fostu in valoare pan'acum, pentru esecutarea Articululu de lege citatu, cu raportu la acei-a, cari servescu in armat'a ordenaria seu la marina, precum si cu raportu la pensionisti si la invalidii cu dreptu de pensiune, asemene cu raportu la primirea voluntariloru de unu anu d'in 1869 si la primirea voluntariloru preste totu, se facu cunoscute urmatoriele determinatiuni:

1. Toti obligatii de a servi in armat'a pentru aperiarea tierci, cari in diu'a in care a intratu in valoare legea de aperiare se tieneau de complessulu armatei stabile, fâra deosebire de charge, si cari, nu au implenit unu servitiu militar de 10 ani seu tempulu de servitiu la care erau obligatii prin prescrierile si legile pan'acum in valoare, sunt indeto-

rati, in intielesulu §. 4. alu legei de aperiare, a servi in armat'a stabile si cea pentru aperiarea tierci la olalta tempu de 12 ani, necomputandu-se aci tempulu servitiului eventualu de pedepsa. Acestu oblegamentu de servitiu are a se insemnâ in foiele cartei funduarie.

2. Acesta determinatiune se estinde si a supr'a acelor'a, cari servescu la marina, inse in câtu si-implinescu ei servitiulu in acest'a (marina) cu modificatiunea, câ atari indetorati de a servi in armata, impleindu-se tempulu câtu tiene oblegamentulu de a servi in armat'a pentru aperiarea tierci, sunt oblegati numai la servitiu de 10 ani in totalu.

3. Tempulu servitiului toturoru personelor, cari la terminulu insemnatu sub 1) se tieneau de complessulu armatei stabile, se incepe de la diu'a assentarei; era tempulu servitiului celor luati d'in scolele militare, se computa de la diu'a esirei loru d'in aceste scole.

4. Oblegamentulu militar de 10 ani, seu celu prescriu de legile in valoare pan'acum, are a se considerâ implenit, daca acel'a s'a potutu considerâ inchiatiu cu finea lui iuniu 1868, dupa mesur'a prescrieriloru cari au sustatu in privint'a demissionarei regulate a fetioriloru cari au implenitu intregulu tempu de servitiu. Deci cari cadu in acest'a categoria nu mai sunt indetorati a servi in armat'a pentru aperiarea tierci.

5. Daca suboficiarii reangagiatu dupa prescrierea de la 1856 si impartesiti cu premiulu pentru servitiu, cari in diu'a intrarei in valoare a legei de aperiare se aflâ in complessulu armatei stabile, au implenit unu servitiu militar de 10 ani, acei-a nu se mai potu considerâ indetorati pentru servitiulu in armat'a de aperiarea tierci, cu tote câ ei in urmaroa reangagiaru si a impartesirei cu premiulu pentru servitiu sunt indetorati la unu tempu de servitiu, care intrece terminulu preinsemnatu.

6. Cu raportu la impartirea in reserva, care se va intempla in urm'a reduceri servitiului in linia la trei ani, si pre basea trecerei pre 2 ani iertata prin lege, pentru ca armat'a se fia tot-de-un'a gat'a de reboiu, se determina:

In intielesulu §. 39 alu legei despre oblegamentulu militar au a se impartî in reserva:

A) Acei-a d'intre ostesii assentati in anii 1863 si 1864 si servitori in armat'a stabila seu la marina seu aflatori in institutiele militari, cari sunt indreptatiti a veni in reserva.

B) Toti fetiorii cari fura assentati in anii de recrutiune amintiti, sunt inca in servitiu de linia si potu pretinde a fi impartiti in reserva.

C) D'intre cei assentati in anulu 1865:

a) Soldatii cari servescu la infanteri'a de linia, la venatori, ramulu sanitariu, mai departe la institutiele de aproviziune si spitale seu la comisiunile de monturu, fia ei in servitiu activu seu providiuli cu concediu, afara de suboficiarii cari sunt in servitiu activu, in câtu acesti-a sunt indreptatiti a pretinde impartirea loru in reserva.

b) Artileri'a, fochistii, corpurile de geniu si departemintele de erghelia, asemenea fetiorii corpului de marina cari se afla cu concediu pana la conchiamare.

Deci rezerv'a la 1-a ianuariu 1869 va stâ d'in cursurile aniloru urmatori:

Cei assentati in anulu 1865 formeza rezerv'a de 1 anu

„	„	„	„	1864	„	„	2 ani
„	„	„	„	1863	„	„	3 „
„	„	„	„	1862	„	„	4 „
„	„	„	„	1861	„	„	5 „
„	„	„	„	1860	„	„	6 „
„	„	„	„	1859	„	„	7 „

In anulu 1859, la impartirea ordenaria in reserva, au a se impartî toti acei-a d'intre fetiorii assentati in 1865 cari au dreptu a pretinde se fia impartiti in reserva, si in privint'a celor assentati in 1866 are a se urmâ conformu determinatiuniloru cuprinse sub C.)

Era la impartirea in reserva care se va face in anulu 1870, au a se impartî ceialalti d'intre fetiorii assentati in an. 1866 si d'intre fetiorii assentati in anulu 1867 cei indreptatiti, asiê câtu cu finea periodulu de transitiune in 31 decembre 1870 d'intre soldatii indreptatiti a fi impartiti in reserva se nu mai remana nice unulu in servitiu militar activu contra vointiei sale.

Impartirea in reserva in tempulu periodulu de trecere se va intempla preste totu in modulu urmatoriu, si adeca:

in anulu 1868	{	cei assentati in 1863 toti,	
		„	„
in anulu 1869	{	„	1864 „
		„	1865 in parte
in anulu 1870	{	„	1865 toti
		„	1866 in parte
		„	1866 toti
		„	1867 „

Ostesii, cari in urm'a presintelor determinatiuni detransitiune sunt indetorati la unu servitiu de linia mai multu de câtu de trei ani, precum si voluntarii, in privint'a impartirei loru in reserva, au a se insirâ in anulu de recrutiune, de care se tienu dupa tempulu de servitiu care l'au implenit, si afara de ace'a, pentru totu tempulu oblegamentulu loru de reserva, sunt scutiti de la esercitiile periodice in arme.

La acele corpuri si institute a le armatei, unde trebeu asteptata intregirea pentru delaturarea oro-carei disordine ce ar' potê intreveni in organizatiunea seu in servitiu, concediarea soldatiloru cari intra in oblegamentulu de reserva la 31 decembre 1866 nu se pote face numai dupa sosirea fetiorii-

loru suplenitori meniti pentru servitiul activu, are inse sã urmeze atunci fãra amenare.

7. Otesii, cari dupa determinatiunile cuprinse in punctulu de mai inainte potu pretinde rezervã, inse dorescu a remanã de buna voia in servitiu activu, li sã pote concede sã servesca mai departe, daca corespundu conditiuniloru.

8. Suboficiariloru de la infanteria de linia, de la venatori, corpurile sanitare, de la cavaleria, artileria si marina, — daca la 31 decembre 1868 se strapunu in reserva, sãu de mai multu tempu servescu mai departe si nu se bucura de premiulu pentru servitiu ca suboficari, de cum-va se voru obliga de buna voia pentru servitiu facticu pana la finea lui iuniu 1869, — li se pote acordã pana la acestu terminu unu adausu de 15 cr. v. c. pre dñi pre socotã fondului de premii pentru servitiul suboficiariloru.

Cu acordarea acestui adausu inse nu este impreunata nici o pretinsiu de demisiune definitiva.

Suboficari cu deosebire au a se incunoscintã despre cuprinsulu §. 38. alu legi de aperature.

9. Tienerea in evidintia a rezervei in cãrta funduarie personalu deosebite are sã nãce.

10. Pana ce se va statorã definitivu noulu testu alu listelor de reserva, corespunditoriu determinatiuniloru legi de aperature, blanquettele listelor de reserva cari mai suntu, au a se intrebuintã, dupa formã emendata conformu prescrieriloru acum in vigore, pentru institutelu carivoru trece in rezervã corpuriloru de trupe sãu instituteloru straine; rezervistiloru cari remanu in statiunile lor, au a li se lasã de ocamdata biletele de concediu.

(Va urmã.)

Romani'a.

Joi-a trecuta, comitele de Keyserling Rautenburg a fostu primitu in audientia solemnã de cãtra A. S. Principele Carolu I, pentru a depune in manele Sale epistolele de introducere, cari lu acredita in nouã sa calitate de Consule Generalu alu Confederatiunii Germaniei de Nordu in Romani'a.

Ne rezervãmu d'a publicã, dupa Monitoru, darea de sema a ceremonialului si discursulu rostitu cu acãsta ocaziune atãtu de cãtra dlu Comite de Keyserling cãtu si respunsulu A. Sale.

Afãmu inca cã M. S. Regele Prusiei, in virtutea drepturiloru Sale ca siefu alu Confederatiunii Germanice de Nordu, a decretãtu schimbãrile urmatorie in vechiã organizare consularia prusiana in Principate: La Iasi, in locul unui Consulat alu Prusiei, s'a instalatu unu Vice-consulat alu Confederatiunii de Nordu, pre candu vice-consulatulu Prusiei la Galati este inaintatu la rangulu de Consulat alu Confederatiunii. Titulariulu Vice-consulatulu de la Iasi este D. Acesore Bartels, pan'acum Vice-Consule la Alexandria, si alu consulatulu de a Galati este D. Blucher, vechiu vice-consule alu Prusiei in acestu orasiu.

Confederatiunea Germaniei de Nordu iã, prin aceste numiri, initiativã unei mesure pe care amu fi fericiti d'a o vedã urmata de cele-lalte poteri amice in Romani'a, cã-ci se recunosec prin acestu faptu unirea acestoru noue Principate si Bucurescii ca Capitalã Romaniei, remanendu ca Iasi sã se radice prin felurite stabilimente, ce se voru creã, prin caile de feru multiple ce gascescu in acestu orasiu unu centru naturale.

Orasiulu Galati, asemenea prin miscarea comercialã, ce s'a intreitu deja de vr'o trei ani, devine impreuna cu vecinã sa Brailã, d'in ce in ce marea scara de esportare a tiereloru invecinate ale Dunarii, ce este si va deveni in curendu arterã principala a comerciulu Europei Oriintale.

Ieri Adunarea a tãnutu siedintia si a urmatu desbaterea bugetulu lucrãriloru publice. In midioluculu desbaterii inse d. ministru de finance a cerutu ca d. Mehedintienu sã desvolte interpelarea, ce a fostu anunãiatu in siedintia trecuta, spre a raspunde.

Facemu acã sumariulu despre cele dñse.

D. Mehedintienu a dñsu cã platile se facu forte neregulatã la tesauru. La unii, dice domni'a-sã, li se spune cã creditulu capitalulu, in temeiulu carui-a s'a datu mandatulu, este epuisatu, la altii c'acea repartitiune nu s'a votatu. Interpelatoarele adause cã totu d'intre acele mandate s'au platitu la tesauru, dupa ce ele s'au trecut pe numele altoru persone, si c'acãsta a produsu in piatia o scaderã mare.

Alu duoilea punctu alu interpelãrii a fostu cã legea ce s'a nouã pentru vendiarea bunuriloru Statulu proscie in articulu 30 cã cumperatorii potu plati o treia parte in bonuri rurale si doue d'in trei pãrti in mandate, in bonuri de tesauru scadiute, (adica alu cãroru termen s'a implinitu) si in bani. Ministruulu aptuale, dñse d. Mehedintienu, in contrã dñsul articulu alu legii, refusa mandatele, sub cuvontu cã legea ar fi dicendu cã nu se primetcu de cãtu mandatele d'in 1866. D. Mehedintienu areta cã mandatele d'in 1866 nu mai potu esiste, cã-ci indatu ce s'a inobãiatu esercitiulu unui anu, mandatele trebuiescu schimbate, cã-ci intr'altu-felu ele se anuleza si conchide cã, prin mesurã luata de ministru, se calca articulu 30 alu legii pentru vendiarea bunuriloru Statulu si se aduce scaderã efectelor publicu.

Alu treilea punctu alu interpelãrii fũ cã ministru lu

chiamatu la ministeriu mai multi banchiari „spre a se intielege a suprã unei operatiuni finantiare.“ Acesti banchiari, dice domni'a-sã, fura consultati a suprã strimtorãrii in care se afla tesaurulu si acãsta facu cã tote efectele publice au scadiutu, in tiera si in strainetate, cu 5 si 6 la %. D. Mehedintienu areta cã asemenea sistema nu s'a intrebuintatu de cãtu in Tarcia si de aceã s'au si ruinatã fincielle ei, cã-ci speculatorii au interesu a face sã scadia efectele publice, ca astu-felu sã le cumpere eftinu si apoi totu ei sã primesca banii in intregulu lor, cã-ci sciã cã Statulu are sã le platesca. Asemene imprumuturi timporare, adause d. Mehedintienu, se facu nu in momentul candu creditorulu bate la usã, ci mai nainte, si nu chiamandu pe cei interesati spre a le spune strimtorarea in care se afla tesaurulu, cã-ci atunci ei specula acea strimtorare.

D. ministru a respunsu, cã strimtorarea tesaurulu nu dateza de asta-di, ci de mai bine de unu anu. Dup'acãsta citesce unu tablou dupa care spune cã la 1866, fauru 1, datoriã flotanta erã de 14,333,822 lei noui si la 1 ianuariu 1867 acea datoria scadiuse la 8,205,980 l. n.

La 1 ianuariu 1868, dupa ce in cursulu anulu 1867 au intratu in tesauru 18 milioane d'in imprumutulu Oppenheim, cu care s'ar fi potutu plati totã datoriã flotanta, o gasescu d'in contrã; redicãta er' la lei noui 14,315,018 l. n. D. ministru adauge inca, cã la 1 noevre trecutu datoriã flotanta a crescutu cu 4 milioane inca si cã pana la 15 noevre, candu s'a retrasu fostulu ministru, adeca in terminu de 15 dñle, acea datoria a mai crescutu cu 3 milioane, urcandu-se astu-felu la 21 de milioane l. n. — Vedeti dar', dñse d. ministru, in ce situatiune ne am aflatu, ce mostenire am primitu si prin urmare strimtorarea n'am facutu-o noi, ci am primitu-o de la domnia-vostra.

In ceã ce privescu refusulu d'a se primiã la vendiarea bunuriloru Statulu mandate, ce n'ar decurge d'in 1866, ministru lu sustiene cã asiã dice legea in articulu 1, fãrã voi sã vorbesca de articulu 30, ce s'a adausu in anulu trecutu, candu s'a refacutu legea de cãtra corpurile legiutoriu.

Cãtu despre convocarea banchieriloru, dice cã le a aretatã situatiunea, cã-ci numai astu-felu se pote intari creditulu Statulu. Aci d. ministru spune cã a gasitu cã d'in 78 de milioane lei noui, venitul anulu 1868, au intratu pana acum numai 42 milioane, adica apope jumetate numai, si cã detoriile Statulu de ordonãtiã pana la finea anulu, fiindu numai 20 de milioane, negresitu cã, prin banii ce voru intrã, se va plati acea datoria si se va stabili ecuilibrulu. Acãsta, dice, am aretatã-o capitalistiloru ce amu chiamatu: Situatiunea, dice acum totu domnia-sã, nu este rea, daru strimtorarea exista, cã-ci n'au intratu veniturile. D. ministru dice apoi cã capitalistii au subscrisu indatu pentru unu milionu si crede ca voru mai subscire inca pentru unu milionu si cã strimtorarea va incetã si banchierii straini voru fi mai patrioti de cãtu d. Mehedintienu patriotulu.

Dupa d. ministru, vorbi d. A. Labovari care, luandu partea antãia d'in discursulu ministru lu, fãra a mai tãnã sema de partea a douã, in care ministru lu si a contradisu elu insu-si in acuzarea ce facuse fostulu ministru, aretandu cã d'in veniturile bugetulu numai jumetate s'au incasatu si cã detoriile sunt mai mice de cãtu venitul, a aruncatu anatema asuprã fostulu ministru, dicendu cã a sugrumatu libertatile si a ruinatã fincielle si creditulu Statulu.

D. Mehedintienu, luandu cuvintulu, areta cã, ministru lu n'a voitã a sã uitã si pe tabloulu ce se afla tiparitu in bugetulu ministeriulu de finance, spre a vedã, cã datoriã flotanta a provenitu fiindu cã veniturile in bugetele trecute erau in parte ilusorie: cã n'a spusu cã s'a platitu 41 milioane, detorii vechi; cã s'a platitu 3 si 1/2 milioane comitetulu de lichidare, detorie d'in anii trecuti; cã s'a platitu annitatile imprumutulu Oppenheim, plus 2 milioane dobandi la datoriã flotanta, facuta de d. Mavrogheni, plus 1 milionu 600 mii franci, adausulu la imprumutulu Oppenheim pentru nouã operatiune ce s'a facutu de fostulu ministru, inca 2 milioane 200 mii franci totu pentru acelu imprumutu. (Romanulu.)

Varietãti.

** (Reforme in institutelu disciplinarie.) In inchisorea d'in Gherla se infintã nouu postu pentru unu preutu catolicu, cu unu salariu anuale de 800 fl. si 120 fl. pentru locuintia. Episcopulu catolicu alu Transilvaniei fũ provocatu prin ministru lu justitiei, ca sã propuna trei individi apti pentru acestu postu, si episcopulu emise spre acestu scopu unã cercularia dtu 31 diecemvre, in carea provoca pre doritori sã se insinue.

** (Denumirea) de care amintiramu in nr. tr. a urmatu intr'adeveru; dlu Bosze este acum presiedinte la tribunalulu supremu de finance.

** (Necrologu.) Veronicã Oltenu nascutu nobile de Siandoru in numele ei, a orfanei Elenã, a soroi Anã Oltenu; a unchiulu Ioane P. Maioru si Nicolae Siandoru de Vistea, a cumnatiloru Ladisl. B. Popp, Elenã Popp nasc. Oltenu; Gregoriu Filipiu, Mariã Filipu; Anã de Siandoru; Constantinu Oltenu cu sociã Adelina, a fratiloru Basiliu si Georgie Siandoru de Vistea; a soroi Mariã Eli; — precum si in numele celorualti consangeni face prin acãsta cunoscutu, cumcã multu iubitulu sociu, resp. tata, fiu, frate, cumnatu si nepotu, Ioane Oltenu, negutiatoriu, in urmã unei bole de plamanu a adormitu in Domnulu la 2 ianuariu 1869 demanctia la 3 ore, — in etate numai de 27 ani, dupa

o casatoria fericita abiã de trei ani. — Remasãtiile pamentesci se asiediarã la repausulu eternu in 5 ianuariu 1869 la 8 ore demanctia in cimiteriulu besericei gr.-cat. d'in S. Reginu in mommentariulu familiei. — Fia-i tierinã usiorã!

Sciri electrice.

Parisu, 10 ian. D'in locu demnu de credientu s'aude, cã in siedintia de eri a conferintiei, cu tote cã ea fũ consantãta mai multu afaceriloru formali, totu-si d'in tote pãrtile s'au ivitu dispusetiunile cele mai reconciliabili si mai pacifice.

Constantinopolu, 9 ian. Hobbart Pasiã raporteza guvernulu, cã insurgintii transportati pre o naie turcesca s'au desbarcatu si desarmatu in departare de trei miluri de la cetatea Syra, pentru a nu provocã nelenisce intre poporu.

Bucurescu, 11 ian. Steege fũ numitu aginte romanu pentru Vienã, Petruburgu si Berolina. Domnulu Romaniloru primã de la Sultanulu o epistola autografa cu asecurarea amicitiei si a bunavointiei lui; totodata Domnulu Romaniloru primã de la marele viziru o adresa de gratulare pentru bunele raporte turco-romane.

Parisu, 11 ian. Precum ni spunu informatiuni private, mandatariulu grecescu nu a protestatu nece decãtu, precum respandise unã foia locale, contrã pusetiuneã Greciei in conferintia, a rechiamatu inse in favorulu Greciei unã asemenea pusetiune ca a Turciei. — Dupa ce poteriile au decisu a suprã acestui punctu inainte de conferintia, si nu au datu Greciei de cãtu votu consultativu, plenipotentiarulu grecescu Rangabã, a telegrafatu la Atenã, cã in asemenea impregiurãri participã-va in conferintia?

Parisu, 11 ian. In revista sa a suprã anulu 1868, diariulu „Moniteur d'Armée“ dice: Referintiele nostre interne ne punu in situatiunea de a potã confrontã ori-ce eventualitãti. Noi suntemu asta-di destulu de tari, ca sã potemu fi in armonia cu tote poteriile europene si ca sã potemu luptã cu succesu contrã aceluorã, cari voiescu unu resbelu nedreptu si ne-arã constringe, ca sã prindemu era-si sabiã.

Zagrabia, 11 ian. In conferintia banale de asta-di s'a denumitu unã comisiune de 15 membri, carea va desbate proiectele de legi relative la reorganizarea comunelor si municipieloru, precum si afacerile urbariali.

Londrã, 11 ian. Diariulu „Times“ sperceza de la conferintia unu rezultatu rãpedu si multiu-mitoriu.

Se anuncia d'in Mexico, cã cutremurulu de pamentu a casunatu unã devastatiune mare in Colima si Mazurillo. Au peritu putieni omeni. Capulu insurectiunei d'in Cubã a prochiamatã emancipatiunea sclaviloru.

Timisiorã, 14 ian. Asta-di sosã aici deputatulu Vukovich si fu primitu cu mare pompa. — La amedia-di lu-salutã o deputatiune a cetatei, era pre sera lu-voru onorã cetãtãni cu unu conductu de faclie si cu musica.

S. A. Ujhely, 14 ian. Ministru lu presiedinte c. Juliu Andrãssy fu primitu aici cu mare entusiasmu; elu veni pentru a da socotela alegatoriloru sãi. Pre sera va fi conductu de faclie, iluminare a cetatei si banchetu.

Vienã, 14 ian. Russiã si Prussiã au dechiaratã, cã daca Greciã considera marginirea participãri sale la conferintia ca o inuapoiare nesuferibile, ele nu potu influentiã resolutiunea libera a guvernulu d'in Atenã, basata pre acestu conceptu.

Vienã, 14 ian. Colonelulu Szvetenay de Nagy Ohaj, la alegerea comãdei supreme unguresci, fũ numitu capu generalu alu statulu majoru la armatã pentru aperaturea tierii.

Pragã, 14 ian. Cavalerulu dr. Grimm demintiesce faimã respandita de unele diurnale, cã elu ar fi lutãtu parte in numele regimulu la impacatiunea cu boemii. Elu dorescu o deslegare rãpede a cestiunei boeme pre bazea intereselor nedespartibile ale Dinastiei, Boemiei, a le locuitorileru ei si a le imperiulu, spre care scopu totu patriotulu trebue sã fia activu.

Madridu, 14 ian. Starea de asediulu decretata pentru Malaga, se desfiintã.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.